

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

O'RTA MAKTAB O'QUVCHILARIGA MILLIY QADRIYATLARDAN FOYDALANGAN HOLDA INGLIZ TILINI O'QITISH METODIKASI

Kirgizova Ra'no Karimovna
CHDPU

Qadamova Ruxshona Xabibulla qizi
CHDPU XTA 2-kurs talabasi

***Annotatsiya:** Ushbu tezis o'rta maktab o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishning turli usullarini o'rganishga qaratilgan bo'lib, milliy qadriyatlardan lingvistik kompetensiya va vatanparvarlikni targ'ib qilish vositasi sifatida foydalanadi. Ushbu yondashuv bilan bog'liq potentsial foyda va muammolarni o'rganib chiqib, o'qituvchilar uning samaradorligini tanqidiy baholashlari va o'rta maktab ingliz o'quv dasturiga kiritish uchun yaroqliligini aniqlashlari mumkin.*

***Kalit so'zlar:** milliy qadriyatlar, lingvistik kompetensiya, potentsial foyda, o'quv dasturi.*

Bugungi globallashgan dunyoda ingliz tilini ikkinchi til sifatida o'qitish o'rta maktab o'quvchilari uchun tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ingliz tilida muloqot qilish qobiliyati nafaqat shaxsiy va kasbiy rivojlanish uchun qimmatli mahorat, balki insonning milliy o'ziga xosligini shakllantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Shularni inobatga olgan holda, milliy qadriyatlarning ingliz tilini o'qitishga qo'shilishi g'urur va madaniy tuyg'ularni uyg'otish bilan birga til o'rganishni kuchaytirish usuli sifatida paydo bo'ldi.

O'rta maktab o'quvchilariga ingliz tilini o'rgatish muhimligining yana bir sababi shundaki, bu ularning o'zlari bilan muloqot qilishlariga imkon beradi. Ingliz tili global til sifatida o'z madaniyatini chuqurroq anglash va qadrlashga yordam beradigan ko'plab adabiyot, tarix va g'oyalarga kirishni taklif qiladi. Ingliz tilida yozilgan adabiyotlarni o'rganish orqali talabalar o'z mamlakatlarining adabiy merosini o'rganishlari va o'z millatlarini shakllantirgan muhim tarixiy voqealar va ijtimoiy muammolar haqida bilib olishlari mumkin. Bundan tashqari, ingliz tili talabalarga muhim masalalar bo'yicha o'z fikrlari va istiqbollari ifoda etishlari uchun platforma yaratadi, bu ularga o'zlik va milliy g'urur tuyg'usini rivojlantirishga yordam beradi. Ingliz tilini o'rganish orqali yuqori maktab o'quvchilari o'zlarining milliy qadriyatlarini saqlash va nishonlashga hissa qo'shib, o'z jamiyatining faol ishtirokchilari bo'lish uchun zarur bo'lgan muloqot ko'nikmalariga ega bo'lishlari mumkin.

O'rta maktab o'quvchilariga ingliz tilini samarali o'rgatish va ularning lingvistik ko'nikmalarini rivojlantirishga ko'maklashish uchun til o'rganish jarayoniga milliy qadriyatlarni kiritish zarur. Milliy qadriyatlarni jamiyatning qadrligi bo'lgan asosiy

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

tamoyillari va e'tiqodlari sifatida aniqlash mumkin, bu uning madaniy o'ziga xosligini aks ettiradi. Ushbu qadriyatlarni ingliz tilini o'qitishga kiritish orqali o'qituvchilar nafaqat lingvistik jihatdan boyitadigan, balki talabalar uchun madaniy jihatdan dolzarb va hissiy jihatdan mazmunli o'quv muhitini yaratishi mumkin. Bunga turli xil strategiyalar orqali erishish mumkin, masalan, milliy qadriyatlarni namoyish etadigan haqiqiy materiallarni tanlash, madaniy ahamiyatga ega mavzularni muhokama qilish va mahalliy urf-odatlar va an'analarni til faoliyatiga qo'shish.

Madaniy suvga cho'mish va tilni o'rganish texnikasidan tashqari, ingliz tilini o'qitishga milliy qadriyatlarni kiritish o'rta maktab o'quvchilarini jalb qilish va rag'batlantirishning samarali usuli bo'lishi mumkin. Til o'rganishni milliy o'ziga xoslik hissi bilan bog'lab, talabalar ingliz tilini o'z merosi va keng global hamjamiyat bilan bog'laydigan vosita sifatida ko'rishlari mumkin. Incorpo-rating milliy qadriyatlariga yondashuvlardan biri bu millatning kurashlari, yutuqlari va qadriyatlarini aks ettiruvchi adabiyot va tarixiy matnlardan foydalanishdir. Misol uchun, o'qituvchilar o'qishlari belgilashingiz mumkin mamlakat adabiy kanonining nufuzli mualliflari yoki millatning o'ziga xosligini shakllantirgan tarixiy voqealarni o'rganadilar. Ushbu matnlarni o'rganish orqali talabalar nafaqat til ko'nikmalarini rivojlantiradilar, balki o'zlarining madaniyatini chuqurroq anglaydilar va qadrlaydilar, g'urur va aloqa tuyg'usini tarbiyalaydilar. Bundan tashqari, dolzarb voqealar va millatga tegishli ijtimoiy masalalarni muhokama qilish talabalarga tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish va ingliz tilida dalillarni bayon qilish, til o'rganishni milliy qadriyatlar bilan samarali birlashtirish imkoniyatini beradi.

Bundan tashqari, ingliz tilini milliy qadriyatlar bilan o'rgatish o'rta maktab o'quvchilariga ko'plab imtiyozlarni taqdim etadi. Bu, birinchi navbatda, talabalarda milliy o'ziga xoslik va g'urur tuyg'usini rivojlantirishga yordam beradi. Madaniy elementlar va merosni ingliz o'quv dasturiga kiritish orqali talabalar o'z mamlakatlari tarixi va an'analari bilan bog'lanib, o'zlarining madaniy ildizlariga tegishlilik va minnatdorchilik hissini tarbiyalashlari mumkin. Bundan tashqari, ingliz tilini milliy qadriyatlar orqali o'rgatish talabalar o'rtasida o'z hamkasblariga nisbatan hamdardlik va tushunishni targ'ib qiladi. Talabalar o'z mamlakatlari qadriyatlari bilan bog'liq mavzular va masalalarni o'rganish orqali o'z fuqarolarining istiqbollari va tajribalarini chuqurroq anglaydilar. Bu uyg'un jamiyatni shakllantirish uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lgan birlik va hamkorlik tuyg'usini rivojlantiradi. Bundan tashqari, ingliz tilini o'qitishga milliy qadriyatlarni kiritish lingvistik va muloqot qobiliyatlarini oshirishi mumkin. Talabalar o'zlarini ingliz tilida samarali ifoda etishni o'rganadilar, shu bilan birga o'z mamlakatlari tili va madaniyati

THE ROLE OF EXACT SCIENCES IN THE ERA OF MODERN DEVELOPMENT

haqidagi tushunchalarini chuqurlashtiradilar. Ushbu integratsiya tilni o'rganish bo'yicha yaxlit tajribani ta'minlaydi, talabalarga ingliz tilini yaxshi biladigan, shu bilan birga o'z mamlakatining qadriyatlari va merosi haqida bilimga ega bo'lishga imkon berish.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, o'rta maktab o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishda milliy qadriyatlarni o'zida mujassam etgan o'qitish usullarini joriy etish bir nechta afzalliklarga ega bo'lishi mumkin. Ushbu yondashuv orqali talabalar chuqurroq rivojlanishga qodir o'z madaniyati va merosini tushunish, shu bilan birga tobora globallashib borayotgan dunyoda harakat qilish uchun zarur bo'lgan til ko'nikmalarini egallash. Adabiyotlar, qo'shiqlar va boshqa madaniy asarlardan o'quv materiallari sifatida foydalanish ularning milliy o'ziga xosligi uchun g'urur va minnatdorchilik hissini uyg'otadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jeyn Dovson. O'rta maktabda ingliz tilini o'rgatish va o'rganish. Jon Devison, psixologiya matbuoti, 1/1/1998
2. Ladislaus M Semali. Multimedia Amerikasidagi savodxonlik. O'quv bo'ylab integratsiya. Media ta'lim, Routledge, 11/28/2017
3. Usenova, G. A. (2023). The Image of Mother in Karakalpak Literary Discourse. JETT, 14(3), 237-244.
4. Усенова, Г. А. (2020). ЛИНГВОСТИЛИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ КОНЦЕПТА «АНА» В КАРАКАЛПАКСКОМ ХУДОЖЕСТВЕННОМ ДИСКУРСЕ. МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА, 3(2).
5. Усенова, Г. А. (2018). ВЕРБАЛИЗАЦИЯ КОНЦЕПТА " АНА (МАТЬ)" НА УРОВНЕ ЛЕКСИЧЕСКИХ ЕДИНИЦ КАРАКАЛПАКСКОГО ЯЗЫКА. In International Scientific and Practical Conference World science (Vol. 5, No. 2, pp. 27-28). ROST.
6. Shamshetova, Y. M., & Elmuratova, S. A. (2021). Phonological Structure of Borrowed Words in the Karakalpak. PSYCHOLOGY AND EDUCATION, 58(2), 1198-1204.
7. Шамшетова, Ю. М. (2021). ПРИНЦИПЫ СТРУКТУРИРОВАНИЯ ФОНЕМ ЗАИМСТВОВАННЫХ СЛОВ В КАРАКАЛПАКСКОМ ЯЗЫКЕ. In Запад и Восток в диалоге культур (pp. 321-324).
8. Шамшетова, Ю. М. (2018). Морфонологические явления в системе глагола каракалпакского языка. Молодой ученый, (42), 253-255.